

ШКАРБАНЬ О.Б., КОБЄЛЄВ В.М., канд. екон. наук

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРОЦЕС ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЇ

Будь-яке українське підприємство в системі ринкової економіки змушене функціонувати в умовах невизначеності та нестійкості. Одним із важливих факторів, що впливають на рівень стійкості підприємства є ефективне управління оборотними активами, адже від ефективності управління ними залежать рентабельність і ліквідність більшості виробничих і торговельних підприємств. Розглядаючи проблеми забезпечення підприємств власними оборотними коштами та дешевими залученими фінансовими ресурсами, акцент ставиться на пошук резервів підвищення ефективності використання та управління оборотними ресурсами підприємства, що вимагає пошук напрямів оптимізації управлінських процесів в даній сфері.

Залежно від виду оборотних активів можуть застосовуватися різні методи та методики в управлінні. Досить багато підприємств, проводячи аналіз стану оборотних активів, а саме запасів, готової продукції та незавершеного виробництва виявляють, що їх значення завелике для підприємства, тобто кошти, що вкладені в ці види оборотних активів могли б бути використані більш ефективно. Таким чином переведення надлишків даних видів оборотних активів у більш ліквідні їх форми та оптимізація самого процесу управління є важливою метою.

Процедуру управління можна умовно розбити на три блоки (етапи), короткий зміст кожного з яких наведено далі.

Підготовчий: спочатку проводиться аналіз ситуації, що склалася на підприємстві, виявляється дійсний стан речей та ті проблемні моменти, які на думку керівництва, необхідно вирішити. На основі цього розробляються нормативні величини оборотних активів (їх грошове та натуральне вираження, частка в загальній структурі оборотних активів, відсоток приросту або зменшення на основі планових показників виробництва та реалізації; абсолютне значення приросту тощо). Визначившись із нормативними показниками необхідно встановити відповідальних за досягнення даних показників та поєднати їх систему мотивації із

встановленими нормативами, що забезпечить зацікавленість у виконанні нормативу, а отже, і забезпечить ефективність управління.

Другий етап передбачає впровадження системи моніторингу, яка дозволяє підсліджувати стан з оборотними активами за визначений період часу, тобто сама процедура управління на основі дій, проведених на підготовчому етапі. Саме на цьому етапі проводиться збір інформації, поточний контроль за виконанням нормативів, підготовка звіту, приймаються поточні управлінські рішення щодо коригування ситуації у разі розбіжності фактичних поточних показників з поточними нормативами.

Останній етап передбачає контроль за відповідний звітний період. Звітний період встановлюється керівництвом в залежності від виду діяльності, особливостей виробничого та фінансового циклів підприємства тощо. За результатами моніторингу та звіту приймаються кінцеві управлінські рішення стосовно ситуації, що склалася на підприємстві, визначається величина премії, причини невиконання нормативів, можливий перегляд нормативних показників. Запропонована процедура може використовуватися на будь-якому підприємстві, забезпечує повне охоплення процедури управління оборотними активами (запасами, готовою продукцією) та ефективність самої системи управління.